

AHVENAMAA AEDADES

*Mänd kasvab välja sammeldund graniidist.
Kus veidi mulda, seal on tasahilju
maa põlluks muutund karmist kiviriigist.
Nüüd kannab õunapuid, täis sulneid vilju.*

Akadeemilise Põllumajanduse Seltsi tänavune reis viis suve alguses (28.06–01.07) huvilisi tutvuma Ahvenamaa õuna- ja marjakasvatusega. Koos teadlastega oli ka praktikuid ja huviaednikke. Sõidu korraldamise põhiraskust kandsid Heldur Peterson ja Alo Tänavots. Tänu neile vaeva eest!

Ringkäiku alustasime teadlaste juures. Jomalas asuvas katseaias kohtasime Eestis aretatud õuna-, piri- ja vaarikasorte. Vaarikad kasvasid kütteta kasvuhooes. Sealse pehmes kliimas võib meie sortidel edu olla. Aimus teadlaste ja hiljem külastatud äriaednike hea koostöö.

Suured kaasaegsed õunaaiad avaldasid muljet. Külmas säilitatud frigo-istikutega tänavu rajatud aiaosad olid äsja õide puhkenud. Istikud ostetakse Hollandist. Nii olevat odavam. Üllatas ennakvõrsetest kujunenud külgokste õitsemine üheaastase poogendiga

istikutel. Mitmed kaasaegsed õunasordid annavad oma esimesed saagid pikkade aastakasvude külgpungadest, nagu see on omane vaarikatele. Siin õitsesid ka ennakvõrsetest arenenud külgoksad. Selline õiepungade teke võimaldaks juba istikult vilju saada. Paraku ei lasta sel õierikkusel istutusaastal viljadeks areneda. Esimesel kasvuaastal on eesmärgiks puu juurdamine ning võra kujunemine.

Külastasime Tjudös asuvaid aedu. Saare suurima õunaistandusega Grannas Äppel (Granna Frukt), kus istandikke on üle 30 hektari, tutvustas meid Jan Mattsson. Aedades kasutati puude ruumilist spaleertoestust. Arenevad külgvõrsed suunati ja kinnitati reakohast paarikümne sentimeetri kaugusele pingutatud traatidele. Kujundatakse 2–3 rindegaga võra. Saime maitsta väikesesse pudelitesse villitud omatoodetud õunamahla. Jon Lindemani istandikes olid puud kõrgemad, sest õunu koristatakse traktoriplatvormil olles.

Gotbys asuvas Harry Söderbergi marjakasvatustalus nägime sõstra- ja maasikaistandikke. Maasikaid toodeti nii avamaal kui kasvuhooes.

Üldpilt osalejatest (foto: Alo Tänavots)

Seltsi president Marko Kass ja aupresident Heldur Peterson (foto: Alo Tänavots)

Mänd kasvab välja sammeldund graniidist (foto: Alo Tänavots)

Harri Söderbergi juures (foto: Alo Tänavots)

Istutatud harunenud õitsev istik oli poogendist arenenud ühe suvega (foto: Jaan Kivistik)

Külgoksad kinnitati puude reast veidi kaugemale pingutatud traatidele (foto: Jaan Kivistik)

Alumise rinde okstel oli juba vilju, ülalpool kujuneb võrsetest teine rinne (foto: Jaan Kivistik)

Teisel päeval tutvusime saareriigi loodusega ja valitsemisega. Ahvenamaa parlamendihoones rääkis kohalik eestlanna Marina Eriksson meile sealse riikluse ajaloo ning tänapäevast. Sel rootsikeelsel Soome riigi demilitariseeritud osal on suur autonoomia. Ahvenamaa kodanikel pole väeteenistuse kohustust. Mittekodanikud ei saa osta maavaldusi. Saarele ümberasujad võivad taotleda Ahvenamaa kodakondsust viie aasta pärast, kui neil on Soome

kodakondsus ja rootsi keele oskus. Kodanik, kes on elanud mujal kauem kui viis aastat, kaotab kodakondsuse. 27 tuhande elanikuga saareriik on Põhjamaade Nõukogu liige. Halduskeskuses Mariehamnis elab ligi 11 tuhat inimest.

Tagasiteele asusime veidi enne südaööd eha-
valguses. Ilus ja õpetlik reis oli!

Jaan Kivistik